

ZBORNÍK

**SLOVENSKÉHO
NÁRODNÉHO
MÚZEA**

**ANNALES
MUSEI
NATIONALIS
SLOVACI**

**ARCHEOLÓGIA
20**

**ROČNÍK
C IV – 2010**

ZBORNÍK

SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA

C IV – 2010

ARCHEOLÓGIA

20

Redakčná rada

PhDr. Juraj Bartík, PhD. (predseda), PhDr. Beata Egyházy-Jurovská,
PhDr. Zdeněk Farkaš, PhD., Doc. PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc., PhDr. Štefan Holčík,
CSc., PhDr. Vladimír Turčan, PhDr. Ladislav Veliačik, DrSc.

Zostavovateľ

PhDr. Vladimír Turčan

Autori fotografií: Radoslav Čambal, Miroslava Daňová, Igor Choma

Autori kresieb: Igor Bazovský, Radoslav Čambal, Zdeněk Farkaš,
Lucia Hlavenková, Jana Hritzová, Anita Kozubová, Peter Šimčík

Mapový podklad: Martin Bartík

Preklad do nemeckého

a anglického jazyka: Mgr. Jana Kličová

Neprešlo jazykovou úpravou

Layout, tlač: SINEAL, spol. s r.o., Bratislava

Vydalo: Slovenské národné múzeum - Archeologické múzeum, Bratislava 2010

Náklad: 400 kusov

© Slovenské národné múzeum - Archeologické múzeum, Bratislava 2010

ISBN 978-80-8060-254-3

OBSAH – INHALT

ŠTÚDIE

<i>Zdeněk Farkaš: Medený sekeromlat zo Studienky</i>	7
<i>Eine kupferne Schaftlochaxt aus Studienka</i>	10
<i>Róbert Malček: Zvieracia plastika badenskej kultúry z Lieskovca</i>	11
<i>Tierplastik der badener Kultur aus Lieskovec</i>	16
<i>Juraj Bartík – Marcus Schreiner: Ein Bronzehortfund aus Gemeinde Lubá</i>	17
<i>Hromadný nález bronzových predmetov z obce Lubá</i>	31
<i>Lucia Hlavenková: Hradisko kultúry stredodunajských popolnicových polí v Marianke</i>	
– 1. časť (typologicko-chronologická analýza)	33
<i>Die Höhensiedlungen der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur in Marianka</i>	
– 1. Teil (Eine typologisch-chronologische Analyse)	44
<i>Anita Kozubová: Hroby so železnými sekerkami na pohrebiskách zo staršej doby železnej</i>	
<i>v karpatsko-dunajskom priestore</i>	47
<i>Gräber mit Eisenäxten auf früheisenzeitlichen Gräberfeldern im Karpaten-Donauraum</i>	65
<i>Eva Kolníková – Branislav Kovár: Laténske mince v bratislavskom Podhradí</i>	69
<i>Latènezeitliche Münzfunde aus der bratislavaer Vorburg</i>	73
<i>Igor Bazovský – Miroslava Daňová: Antické pečatné prstene z Bratislavy-Rusoviec</i>	75
<i>Antike Siegelringe aus Bratislava-Rusovce</i>	80
<i>Miroslava Daňová – Radoslav Čambal – Vladimír Turčan: Súbor predmetov z bratislavského Hradného kopca</i>	81
<i>Eine Kollektion von Gegenständen aus dem bratislavaer Burghügel</i>	88
<i>Mário Bielich – Kristián Elschek – Peter Šimčík: Včasnostredoveké objekty z Chorvátskeho Grobu,</i>	
<i>miestnej časti Čierna voda</i>	89
<i>Frühmittelalterliche Objekte aus Chorvátsky Grob, Ortsteil Čierna voda</i>	98
<i>Július Vavák: Včasnostredoveké osídlenie v Pezinku</i>	99
<i>Frühmittelalterliche Besiedlung in Pezinok</i>	111
<i>Radoslav Čambal – Igor Choma: Románsky meč a hlavica meča z Bacúrova</i>	113
<i>Ein romanisches Schwert und ein Knauf des Schwertes aus Bacúrov</i>	117
<i>Juraj Malec: Drobné stredoveké fortifikácie na strednom Považí (12. stor. – pol. 16. stor.)</i>	119
<i>Kleine mittelalterliche Fortifikationen im mittleren Waaggebiet (12. Jahrhundert – Mitte des 16. Jahrhunderts)</i>	136

KOLOKVIUM

Germánska keramika zo sídlisk záverečného horizontu svébskeho osídlenia
Germanische Keramik aus Siedlungen des Schlusshorizontes von swebisher Besiedlung

<i>Vladimír Turčan: Ôsmy ročník kolokvií k problematike germánskej keramiky.....</i>	<i>139</i>
<i>Achter Jahrgang der Kolloquien zur Problematik der germanischen Keramik</i>	<i>140</i>
<i>Ján Beliak: Germánske osídlenie v Štúrove a na dolnom Pohroní v staršej dobe rímskej.....</i>	<i>141</i>
<i>Germanische Besiedlung im Štúrovo und unterem Gran-Gebiet in der älteren römischen Kaiserzeit.....</i>	<i>148</i>
<i>Klára Kuzmová: Nálezy terra sigillata a jej napodobenín z germánskych sídlisk v Bíni</i>	<i>175</i>
<i>Funde von Terra sigillata und deren Nachahmungen aus germanischen Siedlungen in Bíňa.....</i>	<i>178</i>
<i>Vladimír Turčan: Osídlenie z doby rímskej v Bíni (stručný prehľad).....</i>	<i>179</i>
<i>Römisch-kaiserzeitliche Besiedlung in Bíňa (kurze Übersicht)</i>	<i>184</i>

LATÉNSKE MINCE V BRATISLAVSKOM PODHRADÍ

EVA KOLNÍKOVÁ – BRANISLAV KOVÁR

Keywords: *Celts, Boii, oppidum Bratislava, coins, Simmering type, Karlstein type, Republican denarius.*

Abstract: *Four drachmas of Simmering type, six coins of Karlstein type, two fragments of clay plates for production of coin and Mark Antony denarius (32-31 years BC.) were discovered during the archaeological excavations at the site Vydrice – Podhradie in Bratislava in the years 2007 – 2008. All of coins were made from silver, just one from cooper. The type of Simmering drachmas were probably minted in the first half of 1st century BC. Coins of small type Karlstein emerged in the beginning of 3rd quarter of 1st century BC. It is the last phase of Boii minting. A new set of coins from the site brings new view of the minting and circulation of coins in Bratislava oppidum.*

Počas predstihového výskumu Slovenského archeologického a historického inštitútu na lokalite Vydrice – Podhradie pod bralom Bratislavského hradu, bolo v rokoch 2007–2008 objavených 13 mincí z laténskeho obdobia. Okrem laténskeho osídlenia pochádzajú z polohy aj nálezy z viacerých období praveku a stredoveku (Štefanovičová a kol. 2008, 249–256).

Už predchádzajúce výskumy naznačili výrazné osídlenie lokality v dobe laténskej (Baxa – Zachar – Thurzo 1990, 38; Baxa – Kolníková 1992, 139). V neskorolátenskej sídliskovej vrstve sa tu zistili stopy katastrofy (zhorená konštrukcia nadzemného objektu, nepietne uložené pozostatky desiatich ľudských a dvoch zvieracích jedincov a rôzne kovové predmety). Niektoré z nálezov (spony, zlomok bronzovej nádoby) umožnili tento zánikový horizont datovať do druhej polovice 1. stor. pred n. l. (Pieta – Zachar 1993, 185–186).

Počas záchranného výskumu v rokoch 2007–2008 sa podarilo zachytiť dve (v jednej polohe dokonca tri) kultúrne (sídliskové) vrstvy pravdepodobne z neskorého laténu. Hrúbka vrstiev v niektorých miestach dosahovala až 1 meter. V jednom prípade išlo o spálenú zánikovú vrstvu, ktorá je stratigraficky totožná s katastrofickým horizontom zisteným predchádzajúcim výskumom. Priamo v tejto vrstve ležala kostra psa. Výraznejšími dokladmi katastrofy boli roztrúsené ľudské kosti a hroty šípov. Našli sa aj štyri nepietne pohodené ľudské skelety. Medzi nálezmi sa tiež objavili zuhoľnatené zvyšky dreva. Situácia sa podobala predchádzajúcemu výskumu na lokalite (Kovár – Hanuš, v tlači). Medzi odkryté objekty patria dve pece a dve ohniská.

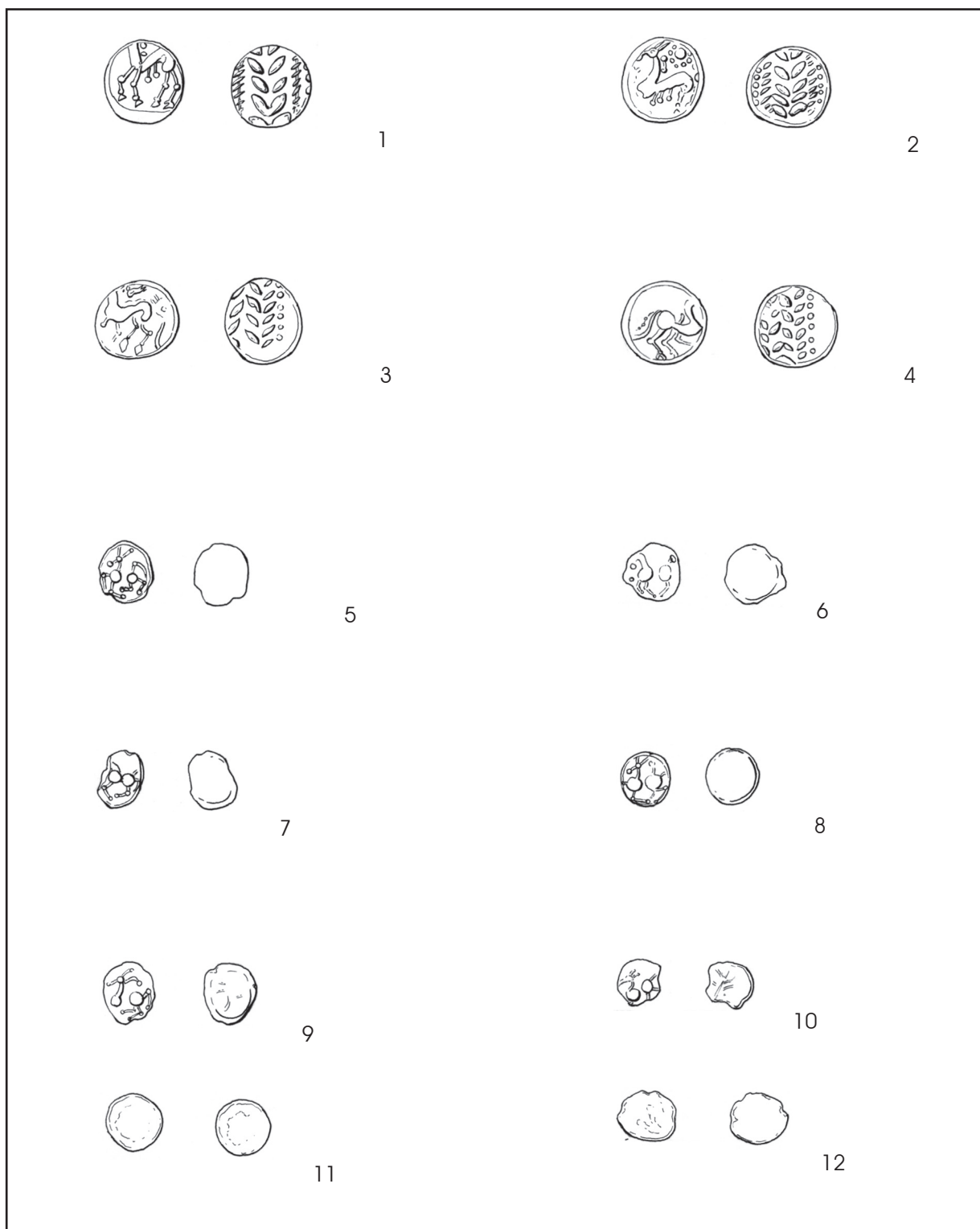
Početné laténske nálezy sa našli rozptýlené aj v mladších vrstvách, zrejme ako dôsledok rôznych zemných úprav a prestavieb na nálezisku v neskorších obdobiach. Týka sa to aj nálezov mincí.

Z trinástich mincí získaných na lokalite Vydrice počas výskumných prác v roku 2008 šesť pochádza z laténskej kultúrnej vrstvy, sedem sa našlo vo včasnostredovekej sídliskovej vrstve. Zastúpené sú tri typy mincí – Simmering, Karlstein a rímsky republikánsky denár Marka Antonia. Žiadna z mincí sa nenašla v uzavretom sídliskovom objekte. Na lokalite boli síce identifikované dve vrstvy z doby laténskej (pozri vyššie), no bez zreteľnejšej vypovedacej hodnoty k datovaniu mincí. Pre ich datovanie sa táto stratigrafia nedala využiť, keďže obidva typy – Simmering a Karlstein sa vyskytli v rovnakej laténskej vrstve v miestach, kde bola preskúmaná len jedna laténska vrstva.

Prehľad a určenie mincí

I. Mince typu Simmering:

- A. Variant na averze so stredovým ornamentom v tvare vavrínového venca, po obidvoch stranách olemovaným radmi jemných lístkov a perlovca; na reverze s koňom orientovaným vľavo, pod bruchom s príveskami.
 1. Ag, 2,150 g, 12 mm, popri krku koňa dva plné krúžky, pod bruchom dva prívesky, hlava koňa a chvost sa na plochu mince nezmestili (obr. 1: 1; Göbl 1994, var. 1, tab. 8: 23).
 2. Cu, 2,673 g, 13 mm, koň má dlhé uši, popri krku jemný oblúk, nad chrbtom ružicu, pod bruchom tri prívesky. Predné nohy a chvost sa na plochu mince nezmestili (obr. 1: 2; Göbl 1994, var. 3, tab. 8: 30).
- B. Variant na averze so stredovým ornamentom v tvare vavrínového venca, po obidvoch stranách olemovaným radmi jemných lístkov a perlovca, na jednej strane rad lístkov a perlovca chýba; na reverze je koň s dlhým chvostom vľavo, nad ním je vtáčik. Rázidlo posunuté doľava, na ploche chýba hlava koňa.
 3. Ag, 1,570 g, 13 mm (obr. 1: 3; Göbl 1994, var. 2, tab. 8: 25).
- C. Variant na averze totožný s variantom B, ale na reverze je koň s dlhým chvostom orientovaný vpravo.
 4. Ag, 2,009 g, 13 mm (obr. 1: 4; Göbl 1994, var. 4a, tab. 8: 28).

Obr. 1 Bratislava – Podhradie. Keltské mince
(mierka 1:1)

II. Mince typu Karlstein:

Drobné strieborné mince miskovitého tvaru, na konvexnej strane sú bez razby, na konkávnej je štylizovaný kôň orientovaný vľavo.

5. Ag, 0,437 g, 9 mm (obr. 1: 5).

6. Ag, 0,309 g, 9 mm (obr. 1: 6).

7. Ag, 0,304 g, 8 mm (oblámaný okraj; obr. 1: 7).

8. Ag, 0,299 g, 8 mm (obr. 1: 8).

9. Ag, 0,222g, 9 mm (obr. 1: 9).
10. Ag, 0,207 g, 8 mm (oblámaný okraj; obr. 1: 10).

III. Ploché, nerazené kotúčiky na mince typu Karlstein:

11. Ag, 0,322 g, 8 mm (obr. 1: 11).
12. Ag, 0,314 g, 7x9 mm (obr. 1: 12).

IV. Rímsky republikánsky denár

13. Ag, 15,36 x 16,99 mm, 2, 142 g, pravdepodobne tzv. legionársky denár Marka Antonia z rokov 32-31 pr. n. l. (Sydenham 1952).

Informácie k zastúpeným typom

Drachmy typu Simmering získali názov podľa prvého náleziska – 11. viedenského obvodu. Roku 1880 tu robotníci pri zemných prácach objavili hromadný nález mincí — strieborné tetradrachmy s nápisom BIATEC (nezachovali sa v plnom počte) a prvýkrát aj drobné mince (261 kusov), na dvoch bol nápis NONNos. Neskôr sa nálezy tohto druhu mincí zintenzívnili (napr. 204 kusov bolo v hromadnom náleze z Rece, okr. Galanta, z roku 1905, podľa maďarského názvu tohto náleziska sú niekedy označované ako typ Réte). Ďalšie nálezy sa koncentrovali najmä na území dnešnej Bratislavy. V hromadnom náleze z Námestia SNP, objavenom pri kopaní základov pre budovu Tatrabanky roku 1923, ich bolo 324 kusov (Ondrouch 1964, 45, č. 63). Naposledy sa typológiu týchto mincí zaoberal R. Göbl (1994, 35), vychádzajúc z Paulsenovho prehľadu (Paulsen 1933, tab. 36–43) ich rozčlenil na sedem variantov. Exempláre z Vydrice reprezentujú Göblove varianty 1, 2, 3, 4a.

Mince simmerinského typu sa z nominálového hľadiska považujú za drachmy, predstavujú šestinu tetradrachmy bratislavského typu s priemernou hmotnosťou 17,10 g. Hmotnosť dosiaľ evidovaných drachiem sa pohybuje v rozmedzí 2,37 – 1,92 g (Kolníková 1998a, 3). Exempláre z Vydrice majú buď vyššiu (2,630 gramový exemplár vyrazený z medi) alebo nižšiu hmotnosť (1,570 g).

V datovaní razby tohto druhu mincí nepanuje jednotný názor. R. Göbl tvrdí, že „sa začala veľmi neskoro a pretrvala aj dáčku katastrofu“, teda rok 40 pred n. l. (Göbl 1994, 36). Výskyt v hromadných nálezoch spolu s tetradrachmami s nápismi BIATEC a NONNOS, ktorých razbu možno predpokladať tesne po roku 70 pred n. l. (Kolníková 1991, 84) naznačuje, že ich razili zároveň s nimi ako ich nižšie nominále. Nanajvýš mohlo dôjsť k ich razbe s krátkym časovým odstupom od tetradrachiem, v priebehu prvej polovice 1. stor. pred n. l. Na niektorých drachmách sa totiž takisto ako na tetradrachmách vyskytuje nápis NONNos, i keď v skrátenej forme NONN. Po bójsko-dáckej vojne ich razba postupne zanikla. Svedčí o tom aj ich častý výskyt v zánikovom horizonte bratislavského oppida.

Pre oboly typu Karlstein sa takisto ujal názov podľa prvého náleziska, ktorým bola miestna časť mesta Reichenhall – Karlstein, v okrese Berchtesgaden v Hornom Bavorsku, na bavorsko-rakúskej hranici. Na prelome 19. a 20. storočia tu počas vykopávok v jednom z neskorolaténskych obydlí objavili hromadný nález 56 drobných mincí (Koblitz 1910, 34–35). V tomto počte bolo 54 mincí typu Karlstein (na konkávnej strane s koňom), dva exempláre reprezentujú norický typ Magdalensberg (s krížom). Poloha náleziska a zastúpenie typu Magdalensberg boli spočiatku dôvodom označenia všetkých mincí v tomto súbore za norické (Kolníková 1996, 34). Súbor z Karlsteinu bol totiž niekoľko desaťročí jediným výraznejším reprezentantom tohto mincového typu. Postupne sa objavili nové exempláre, ich výskyt sa nápadne koncentruje na území osídlenom Bójmi, dnes sa už považujú za bójske razby. Nové nálezy zároveň ukázali typologické, metrologické i geografické rozdiely medzi drobnými norickými a bójskymi mincami s vyobrazením koňa (Kos 1976, 213–224). Bójske mince s touto symbolikou – typ Karlstein, sa zasa hmotnosťou do 0,5 g výrazne odlišujú od podobných, no starších a ťažších (nad 0,5 g) bójskych mincí typu Roseldorf/Němčice (Kolníková 2006, 28–38). Mince zastúpené v súbore z Karlsteinu so symbolikou koňa sa členia na päť variantov. Ich hmotnosť sa pohybuje okolo 0,3 g (Kellner 1990, 180–181). V posledných rokoch sa nálezy karlsteinských mincí rozmnožili najmä na Slovensku, predovšetkým na území Bratislavy a v jej okolí (Kolníková 1996, 10–14). Oproti dovtedajším piatim známym variantom z Karlsteinu tu boli zaznamenané ďalšie štyri (Kolníková 1996, 36). Vysoký počet mincí karlsteinského typu je z keltského hradiska v Trenčianskych Bohuslaviciach – zverejnených bolo 140 exemplárov. V tomto súbore je zastúpených 22 variantov (Kolníková 1998b, 18–30). Tento fakt naznačuje, že nepochádzajú z tej istej mincovne ako bratislavské exempláre. Vyplýva z toho poznatok, že mince tohto druhu sa razili vo viacerých keltských hospodársko-správných centrách, najmä tam, kde sú doložené aj hlinené odlievacie formy. Táto skutočnosť platí aj pre bratislavské Podhradie, kde sa tak isto našlo niekoľko zlomkov odlievacích foriem. Predpokladá sa činnosť mobilných minciarov, ktorí na objednávku pracovali na viacerých miestach.

Datovanie razby drobných strieborných mincí tohto typu sa viaže k začiatku 3. štvrtiny 1. stor. pred n. l. Predstavujú poslednú etapu bójskeho mincovníctva prerušeného zrejme bójsko-dáckou vojnou alebo inou katastrofou. Naznačuje to aj ich prevažný výskyt v zánikových vrstvách bratislavského oppida. V Bratislave – Vydrici počas archeologických vykopávok na parcele 554 v roku 1988 (P. Baxa, L. Zachar), boli objavené 3 oboly typu Karlstein a 6 drachmiem typu Simmering (Baxa – Kolníková 1992, 139). Tieto dva druhy mincí sa spolu vyskytli aj na iných náleziskách na území Bratislavy.

Dva nerazené kotúčky, podľa hmotnosti určené na razbu drobných mincí typu Karlstein naznačujú, že na lokalite sa nachádzala mincová dielňa. Potvrďujú to aj tunajšie nálezy fragmentov hlinených foriem na zhotovovanie mincových kotúčikov, resp. na dávkovanie kovu určeného na ich razbu (Bazovský – Gregor 2009, 13 ff.).

Súčasťou nálezového súboru z roku 2008 bol aj takmer nečitateľný, ošúchaný republikánsky denár. Niektoré zachované obrazové detaily (časť provy osemveslice, slabé pozostatky typického písma, náznaky vojenských štandard), nízka hmotnosť a zlá kvalita striebra dovoľujú ho identifikovať ako razbu Marka Antonia z rokov 32–31 pred n. l., tzv. legiónársky denár. Ak sa potvrdí správnosť identifikácie tejto mince, najmä ďalšími podobnými nálezmi, môže predstavovať indíciu pre *terminus post quem* datovania katastrofického horizontu bratislavského oppida.

Záver

Súbor 17 mincí z výskumu Vydrice v roku 2008 obohacuje poznatky o ich razbe a obehu v bratislavskom oppide. Potvrďuje, že k jeho mincovému systému patrili drachmy typu Simmering – zastúpené štyrmi exemplármi, ako aj oboly typu Karlstein – podarilo sa zachrániť 6 takýchto mincí. Dôležitou súčasťou nálezov sú aj fragmenty odlievacích foriem na mincové kotúčky – sú v štádiu ďalšieho spracovania a prípravy na zverejnenie. Mince aj odlievacie formy sa našli vo vrstvách, ktoré súvisia s katastrofickým horizontom na území bratislavského oppida, datovanom do 3. štvrtiny 1. storočia pred n. l. K spresneniu jeho datovania môže poslúžiť rímsky republikánsky denár, pravdepodobne razba Marka Antonia z rokov 32 – 31 pr. n. l., pokiaľ sa potvrdí správnosť jeho určenia. Súbor nálezov mincí z Vydrice je ďalším dôležitým príspevkom k poznaniu mincovníctva bratislavského oppida.

LITERATÚRA

- BAXA, P. – KOLNÍKOVÁ, E. 1992: Keltské mince z Bratislavy-Vydrice. Slov. Num 10, Nitra, s. 139.
- BAXA, P. – ZACHAR, L. – THURZO, M. 1990: Záchranný výskum na Vydrici v Bratislave. AVANS v roku 1988. Nitra, s. 38.
- BAZOVSKÝ, I. – GREGOR, M. 2009: Mincové dávkovacie platničky z Mudroňovej ulice v Bratislave. Zbor. SNM 103, Arch. 19, s. 131–152.
- GÖBL, R. 1994: Die Hexadrachmenprägung der Gross-Boier. Ablauf, Chronologie und historische Relevanz für Noricum und Nachbargebiete. Wien.
- KELLNER, H.-J. 1990: Die Münzfunde von Manching und die keltischen Fundmünzen aus Südbayern. Stuttgart.
- KOBLITZ von, H. 1910: Funde keltischer Münzen in Karlstein bei Reichenhall und im Kronlande Salzburg. Num. Zeitsch. N. F. 3, Wien, s. 34–35.
- KOLNÍKOVÁ, E. 1991: Bratislavské keltské mince. Bratislava.
- KOLNÍKOVÁ, E. 1996: Norische Münzen im Oppidum Bratislava und in seinem Hinterland. Slov. Num. 14, Nitra, s. 9–57.
- KOLNÍKOVÁ, E. 1998a: Bratislavské keltské mince vo svetle doterajších poznatkov. Numizmatika 16, Bratislava, s. 1–13.
- KOLNÍKOVÁ, E. 1998b: Výpoveď nálezov mincí o keltskom hradisku v Trenčianskych Bohuslaviciach. Slov. Num. 16, Nitra, s. 11–44.
- KOLNÍKOVÁ, E. 2006: Význam mincí z moravského laténskeho centra Němčice nad Hanou pre keltskú numizmatiku. Num. Sborník 21, Praha, s. 3–56.
- KOVÁR, B. – HANUŠ, S. v tlači: Kelti na Vydrici. In: T. Štefanovičová – J. Šedivý (eds.), Dejiny Bratislavy I. Brezalauspurc – na križovatke kultúr. Bratislava.
- KOS, P. 1976: Mali noriški srebrniki s konjički. Arh. Vest. 25, s. 213–224.
- ONDROUCH, V. 1964: Nálezy keltských, antických a byzantských mincí na Slovensku. Bratislava.
- PAULSEN, R. 1933: Die Münzprägungen der Boier. Leipzig und Wien.
- PIETA, K. – ZACHAR, L. 1993: Mladšia doba železná (laténska) Neskoroláténske oppidum v historickom jadre mesta. In: Najstaršie dejiny Bratislavy, zost. Tatiana Štefanovičová, Bratislava, s. 143–209.
- SYDENHAM, E. A. 1952: The Coinage of the Roman Republic. London.
- ŠTEFANOVIČOVÁ T. – JELÍNEK, P. – KOVÁR, B. A KOL. 2008: Predbežná správa z archeologického výskumu bratislavského Podhradia – Vydrice. Zbor. SNM 102, Archeológia 18, s. 249–256.

LATÈNEZEITLICHE MÜNZFUNDE AUS DER BRATISLAVAER VORBURG

EVA KOLNÍKOVÁ – BRANISLAV KOVÁR

Während der archäologischen Ausgrabungen des Slowakischen archäologischen und historischen Instituts auf der Lokalität Vydrica – Podhradie (Vorbürg) in Bratislava in den Jahren 2007-2008 entdeckte man folgende Münzen: 4 Drachmen vom Simmeringer Typ, 6 Obole vom Typ Karlstein und einen Denar des Marcus Antonius aus den Jahren 32-31 v. u. Z. Bis auf eine kupferne Simmeringer Drachme waren alle anderen Münzen silbern. Die meisten von ihnen stammen aus der latènezeitlichen Kulturschicht (6), einige Exemplare fand man in der frühmittelalterlichen Siedlungsschicht (7). Keine der Münzen wurde in einem Siedlungsobjekt gefunden. Die Drachmen vom Simmeringer Typ wurden vermutlich in der 1. Hälfte des 1. Jahrhunderts v. u. Z. geprägt. Die Datierung der Prägung von kleinen Silbermünzen vom Typ Karlstein bindet sich an den Anfang des 3. Viertels des 1. Jahrhunderts v. u. Z. Sie repräsentieren die letzte Etappe der boischen Münzprägung, die durch den boisch-dakischen Krieg oder durch eine andere Katastrophe unterbrochen wurde. Angedeutet wird es auch durch deren überwiegendes Vorkommen in Untergangsschichten des Bratislavaer Oppidums. Ähnliche Exemplare von Münzen fand man auch im Jahre 1988 während der vorangehenden Grabung an dieser Fundstelle (P. Baxa, L. Zachar). Im Laufe beider dieser Ausgrabungen erfasste man in der spätlatènezeitlichen Siedlungsschicht deutliche Spuren einer Katastrophe, die das Bratislavaer Oppidum betroffen hat: verbrannte Hauskonstruktion, pietätlos deponierte Überreste von Menschen und Tieren, verschiedene Metallgegenstände. An der Fundstelle fand man auch Gussformen zur Herstellung von Schrötlingen, die gerade ausgewertet und für die Publikation vorbereitet werden. Sie belegen die Existenz einer Münzstätte an diesem Ort.

Die neue Münzkollektion aus dieser Fundstelle komplettiert das Bild von Prägung und Umlauf von Münzen im Bratislavaer Oppidum.

Mgr. Branislav Kovár
Slovenský archeologický a historický inštitút
Vajnorská 8/A
83104 Bratislava
kovar@sahi.sk
brano.kovar@gmail.com

PhDr. Eva Kolníková, DrSc.
Výstavná 17, 949 01 Nitra
titusaeva@gmail.com

